

GŁOS LUBAWSKI

POLSKO-KATOLICKA GAZETA BEZPARTYJNA NA POWIAT LUBAWSKI I OKOLICE

Wychodzi trzy razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę.

Przedpłata: miesięczna wynosi 80 groszy z doręczeniem 1 złoty, kwartalna wynosi 2,40 zł. z doręczeniem 3,00 zł.
W wypadkach nieprzewidzianych, spowodowanych siłą wyższą, (przeszkód w zakładzie, złożenia pracy i t.p.) abonent nie ma prawa żądać niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia: za ogłoszenie od wiersza 1 mm. na str. 6-lin. 15 gr. na str. 3-lin. 50 gr. ogłoszenia drobne słowo 20 gr.
Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.
Telefon Nr. 59. Konto czekowe P.K.O. Nr. 145266.
Czcionkami drukarni B. Miłoszewskiego w Nowemmieście n. Drwęcą.

Rok I.

Nowemiasto n. Drwęcą, czwartek 15 listopada 1934 r.

Nr. 46.

UBEZPIECZALNIA SPOŁECZNA w BRODNICY

na podstawie rozporządzenia Pana Ministra Opieki Społecznej z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 496)

W Z Y W A

rolników (właścicieli i dzierżawców) do bezzwłocznego dokonania zgłoszeń na (na formularzach nr. 7a) swych gospodarstw jako zakładów pracy — przedłożyć zestawienia wynagrodzeń służby (na formularzach nr. 4) za pierwsze półrocze 1934 r. wpłacić składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Formularze są do nabycia w Ekspozyturze Ubezpieczalni w Rypinie, Działdowie i Nowemmieście
a w Magistracie w miastach Lubawie, Jabłonowie, Górznie i Lidzbarku.

Za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia przewidziana jest grzywna do 500 zł.

DYREKCJA UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ w BRODNICY.

Zadłużenie

samorządu gminnego tamuje rozwój życia gospodarczego.

Omawiając rezultaty trzechmiesięcznych wysiłków rządu w kierunku przystosowania gospodarstwa narodowego do nowego układu stosunków ekonomicznych, Premier Kozłowski położył silny nacisk na prace dokonane w dziedzinie sanacji gospodarki samorządowej.

Krytyczna sytuacja finansów samorządu terytorjalnego, olbrzymie zadłużenie i chroniczne deficyty budżetowe — następstwo kryzysu i wadliwych często metod gospodarowania — stanowiły już oddawna przedmiot troski rządu. Sierpniowa mowa premiera Kozłowskiego zawierała zapowiedź energicznej akcji uzdrowieńczej, mowa październikowa była już zarejestrowaniem rezultatów, osiągniętych na drodze wieloletnia tych zapowiedzi w życie.

Energja, jaką rząd rozwija w dziedzinie gospodarstwa samorządowego, uzasadniona jest doniosłością zadań, jakie to ostatnie ma do spełnienia w nowoczesnej organizacji życia społecznego. Samorząd terytorjalny stanowi bowiem jeden z niezbędnych instrumentów, przy których pomocy Państwo urzeczywistnia swe cele, jeden z potężnych czynników oddziaływania na bieg życia zbiorowego.

Cel, jaki stawiają sobie rząd i samorząd w swej działalności gospodarczej, jest identyczny, jest nim mianowicie dobrobyt materialny ogółu obywateli. Inny jest natomiast zakres działalności, inny — teren, na którym się ta działalność rozwija.

Rząd obejmuje zasięgiem swego działania społeczeństwo w jego całości, samorząd zaś części społeczeństwa, zorganizowane na podstawach terytorjalnych. Pierwszy jest czynnikiem centralizacji dyspozycji gospodarczych, drugi — organem rozprawiania tych dyspozycji po całym kraju. W całości funkcji, wykonywanych przez Państwo, rząd i samorząd spełniają rolę jakościowo odmienne, ale zbiegające się w tem, że są jednako dla życia publicznego doniosłe.

Kompleks stosunków gospodarczych i społecznych, objętych przez gospodarkę samorządową, jest niezmiernie wielki. Dość powiedzieć, że tak podstawowe dla rozwoju życia państwowego dziedziny, jak oświata, zdrowie publiczne, opieka społeczna i t. p. opierają się w całości lub w znacznej części na samorządzie terytorjalnym.

Jest rzeczą oczywistą, że te rozległe zadania wymagają odpowiednio wielkich zasobów finansowych. Zdobywały je bez trudności związki samorządowe w czasach pomyślności. W roku 1929-30, na który przypadł szczytowy punkt kształtowania się sumy dochodów — wydatki samorządu terytorjalnego dosięgły ogromnej sumy 1.200 milionów złotych.

Ale lata pomyślności nie trwają wiecznie. Przyszły kryzys — a wraz z nim dezorganizacja finansów komunalnych. Długi, zaciągnięte w okresie dobrej „konjunktury“, przystosowane do poziomu wysokich cen i wysokiej stopy procentowej, brzemieniem nieznośnym zacięły na budżetach samorządowych. Źródła nowego kredytu wyschły, dochody spadały z katastrofalną szybkością, a nie mogły równie

Za pracę ku wzmocnieniu potęgi Polski.

Uroczystość na Zamku.

Wielka wstęga „Polonia Restituta“ na piersiach p. min. Becka.

W uzupełnieniu notatki z numeru ostatniego podajemy bliższe szczegóły dekoracji p. ministra Becka.

Dn. 11 b. m. o godz. 17-ej odbyła się na Zamku uroczystość dekoracji przez P. Prezydenta Rzplitej p. ministra spraw zagranicznych Józefa Becka wielką wstęgą orderu „Polonia Restituta“.

P. min Beck przybył na Zamek w towarzystwie podsekretarza stanu M. S. Z. p. Szembeka i dyrektora protokołu dyplomatycznego p. Romera.

W czasie dekoracji obecny był prezes Rady Ministrów prof. Leon Kozłowski, dyr. Kancelarii Cyw. p. Swieżawski, szef Gabinetu Wojskowego płk. Głogowski, kapelan przyboczny P. Prezydenta ks. dziekan Humpola, zastępca dyrektora Kane. Cyw. dr. Skowroński,

szybko kurczyć się wydatki. Istnieje bowiem pewne minimum potrzeb, które muszą być zaspokojone. Można nie budować autostrad, ale nie można dopuścić do ruiny istniejących arterij komunikacyjnych. Można nie wznosić wspólnych gmachów szkolnych, ale nie można zamknąć przed dziećmi wrót szkoły. Można nie dźwigać okazałych hal targowych czy rzeźni, ale nie można odmówić nędzarzom kawałka chleba.

Państwo, stawiając do dyspozycji samorządów środki finansowe, pochodzące z danin przymusowych i zysków z przedsiębiorstw o charakterze monopolowym, żąda wzamian zaspokojenia tych elementarnych potrzeb życia zbiorowego. Ale zadłużone samorządy nie mogły sprostać temu zadaniu, chyba za cenę bankructwa, przekreślającego na długo możliwość uzdrowienia oplakanej sytuacji.

„Skutki nadmiernego zadłużenia — pisze wybitny znawca zagadnień samorządowych M. Jaroszyński — są wielorakie i zawsze fatalne. Jeżeli zadłużony samorząd stara się wywiązywać ze swych zobowiązań, wtedy obsługa długów pochłania tak wielką część bieżących dochodów, że dokonywa się to kosztem najżywniejszych interesów publicznych w postaci redukcji najkonieczniejszych agend i wydatków. Albo też brnie w coraz większy deficyt budżetowy. Jeżeli się nie wywiązuje — dezorganizuje rynek kredytowy, albo — zwłaszcza, gdy chodzi o zobowiązania z tytułu dostaw kredytowych — odbiera obiegowi gospodarstwu i zamraża tak potrzebne mu środki“.

Interes publiczny nakazał słusznie interwenjować w sprawę zadłużenia samorządów. Redukując oprocentowanie pożyczek, umarzając odsetki za zwłokę, stwarzając możliwość skreślenia należności pewnego typu oraz rozkładania na długi przeciąg czasu spłaty kapitału wierzyielskiego. Nowe ustawodawstwo oddłużeniowe przyczyni się niewątpliwie do wydatnej poprawy sytuacji finansowej samorządów, a tem samem uzdolni je do wykonywania ich niezbędnych funkcji społecznych, zgodnie z interesem publicznym i w należytem zespoleniu z polityką gospodarczą Państwa.

J. W.

zastępca szefa Gab. Wojsk. mjr. dypl. Krawczyk radca Zaniewski, oraz adjutant przyboczny kpt. Hartman.

Wręczając p. ministrowi Beckowi odznakę wielkiej wstęgi orderu „Polonia restituta“ P. Prezydent Rzeczpospolitej oświadczył:

„Jest mi szczególnie miło wręczyć Ci, Panie Ministrze, odznaki wielkiej wstęgi orderu „Polonia restituta“, bo w moich oczach Pańska praca bardzo wydatnie przyczyniła się do wzmocnienia potęgi narodu“.

Po wręczeniu odznak orderu P. Prezydent Rzplitej serdecznie ucałował p. ministra Becka.

Rekrutacja b. oficerów angielskich dla wzmocnienia korpusu policyjnego w Saarze.

PARYŻ. Według wiadomości ze źródeł wiarogodnych rząd W. Brytanji za pośrednictwem swej ambasady w Paryżu pierwszy poruszył sprawę francuskich zarządzeń ochronnych w związku ze zbliżającym się plebiscytem w Saarze. Ambasador angielski miał zwrócić uwagę min. Laval'a, że w czasie głosowania można się spodziewać poważniejszych zamieszek.

Londyński korespondent „Matina“ nawiązując do informacji „Daily Mail“ o rekrutacji b. oficerów angielskich do policji na obszarze Saary, pisze: — Niektórzy powołani do tej służby oficerowie potwierdzili informacje podkreślając jednak, że chodzi tu wyłącznie o werbowanie ochotników, nie jak przypuszczają niektóre koła, o wysłanie wojsk angielskich na terytorjum Saary.

LONDYN. Ministerstwo wojny w porozumieniu z Foreign Office zajmuje się żywo rekrutacją b. oficerów angielskich, celem wzmocnienia korpusu policyjnego w Saarze. Kandydaci muszą znać doskonale język niemiecki i liczyć mniej niż 45 lat. Przyjmowani są oni w stopniu porucznika lub kapitana i otrzymują, prócz całkowitego wyekwipowania, pobory miesięczne w wysokości 50 — 60 f. szterlingów.

Ambasador Raczyński w drodze do Genewy.

LONDYN, 12. 11. Ambasador Raczyński odjechał do Genewy, gdzie reprezentować będzie rząd polski na nadzwyczajnym Zgromadzeniu Ligi, na posiedzeniu Rady Ligi i na posiedzeniu prezydium konferencji rozbrojeniowej.

Amb. Raczyński powróci do Londynu z końcem listopada.

Krwawe walki wyborcze w Gdańsku.

GDANSK. Pat. Ubiegłej niedzieli doszło ponownie na obszarze W.M. Gdańska do szeregu starć na tle kampanji wyborczej do sejmików powiatowych. Incydenty takie wydarzyły się w 10 miejscach. Grupa narodowych socjalistów napadła w Fürstenwalde na samochód, w którym znajdowała się socjalistyczna kolumna propagandowa z posłem socjalistycznym Maue. Napastnicy zrewidowali i poturbowali posła Maue oraz jego towarzyszy, odbierając im ulotki wyborcze. W Lackendorf jeden z uczestników socjalistycznej akcji propagandowej został ciężko ranny uderzeniem tego narzędzia.

Podobny wypadek wydarzył się w Rothbude, gdzie dwaj socjaliści odnieśli rany. W kilku wypadkach socjaliści zatrzymywani byli i rewidowani przez żandarmów wiejskich a nawet przez celników.

Polsko-węgierska współpraca gospodarcza.

Wizyta w Warszawie premiera Gömbösa zaktualizowała zagadnienia rozszerzenia gospodarczej współpracy polsko-węgierskiej.

Ostatnio bawił w Warszawie p. Stefan Hollósy urzędowy delegat Izby Przemysłu i Handlu w Budapeszcie, pełniący równocześnie funkcję dyrektora Międzynarodowych Targów w Budapeszcie, który prowadził narady z miarodajnymi sferami z zakresu polskiego przemysłu, handlu i turystyki oraz z kompetentnymi władzami polskimi.

Węgry zaprosiły urzędowo Polskę do wzięcia udziału w Międzynarodowych Targach Budapeszteńskich, które odbędą się w maju r. 1935. Polskie sfery miarodajne odnoszą się do tych targów z zainteresowaniem, uważając,

że Budapeszteńskie Targi mogą się stać zapoczątkowaniem współpracy handlowej między Polską a Węgrami.

P. St. Hollósy omówił w czasie swego pobytu w Warszawie możliwości rozwoju ruchu turystycznego między Polską a Węgrami, przedstawiając w tym względzie, kilka konkretnych projektów.

Należy dodać, że z ramienia polskich zrzeszeń gospodarczych wyjedzie w końcu listopada do Budapesztu, b. minister inż. Szydłowski, aby odbyć narady z ekspozyturami i przedstawicielami węgierskiego importu i eksportu na temat obopólnego rozszerzenia wymiany towarowej.

Rocznica zawieszenia broni w Paryżu.

PARYŻ 12 11. Onegdaj w rocznicę zawieszenia broni od rana na placu Zgody gromadziły się tłumy ludności. O godz. 10 min. 30 z wojskowego kościoła Inwalidów wyruszył pochód wojskowy. O godz. 10.55 przybył przed grób Nieznanego Żołnierza prezydent Lebrun. Zgromadzili się tam członkowie rządu, przedstawiciele obydwu izb i korpus dyplomatyczny. O godz. 11-tej uczczono pamięć poległych minutą milczenia. W mieście ruch zamarł. Następnie odbyła się przed prezydentem Lebrunem defilada wojskowa.

Marszałek Petain zapalił znicz na grobie Nieznanego Żołnierza. Po południu przed grobem Nieznanego Żołnierza odbyły się manifestacje b. kombatantów.

Rocznica zawieszenia broni w Londynie.

LONDYN 12 11. Po raz pierwszy od pięciu lat król Jerzy wziął udział w uroczystościach przed pomnikiem Żołnierza w White Hall na cześć poległych w wojnie światowej. W towarzystwie króla Jerzego znajdowali się: królowa Marja, książę Walji i książę Yorku.

Przed uroczystością zarządzono w całym Imperjum Brytyjskim dwie minuty milczenia, w których czasie ustał wszelki ruch.

Demonstracje przeciw biskupowi Rzeszy.

BEPLIN. W kościele ewangelickim na przedmieściu Berlina wydarzył się wypadek, oświetlający nastroje opozycyjne szerokiego rzesz wyznawców protestantyzmu w stosunku do zarządu kościelnego biskupa Rzeszy Muellera. W chwili gdy superintendent Eckardt zwolennik biskupa Muellera wszedł do świątyni, wprowadzając nowego pastora, będącego członkiem „Deutsche Christen”, wszyscy obecni tłumnie opuścili kościół.

BERLIN. Studenci fakultetu ewangelickiego w Tubingen urządzili wczoraj masową manifestację w Stutgardzie dla złożenia hołdu opozycyjnemu biskupowi Wirtembergji Wurmowi, który po usunięciu go przez rząd kościelny, powrócił obecnie na swe stanowisko. Do maszerujących studentów przyłączyły się liczne tłumy ludności, urządzając na cześć biskupa burzliwą owację.

Katastrofa samolotu sportowego w Niemczech.

Onegdaj spadł w Niemczech w pobliżu Neustadt samolot sportowy, lecący ze Stakon, zawadzający o szczyt drzewa. Dwaj lotnicy znajdujący się w aparacie odnieśli ciężkie rany.

Za Ojca

Powieść.

E. W. Pierce.

(Ciąg dalszy).

Ojciec kochał go bardzo, większą jednak słabość miał dla Gustawa, chociaż chłopiec odziedziczył wraz z urodą matki gwałtowny jej temperament. Tomasz Cumnor milczał, póki żyła lady Izabella, ale po jej śmierci wezwał Herberta i wyznał mu wszystko, odwołując się do jego wspaniałomyślności. Obiecywał kupić mu wysoki stopień w armii i wyposażyć suto, lecz w zamian żądał, żeby się zrzekł praw do majątku i nazwiska, przez wzgląd na przyszłość Gustawa i honor imienia. Herbert, szlachetny, jak jego matka, zgodził się na to wszystko.

Tymczasem Gustaw wiódł życie hulaszce, a jego marnotrawstwo i szalone wybryki gryzły starego ojca. Pan Cumnor wciąż płacił jego dług i żył w nieustannej obawie, że syn go zrujnuje i szańbi rodzinne nazwisko. Nakoniec cierpliwość jego się wyczerpała i bez wiedzy młodzieńców sporządził testament, którym zapisywał wszystko Herbertowi, pozostawiając Gustawa na jego łasce. Herbert wiedział, że majątek należy mu się z prawa i z woli ojca, wiedział że oddać Carolside Gustawowi znaczyło włożyć miecz w rękę szalonego i postąpił zgodnie z osnową testamentu.

Dwie pobudki popchnęły Gustawa do „brodni: nienawiść do brata i miłość do brato-

wej. Tego dnia, kiedy lekkomyślna Gracja zawiadomiła męża o znalezieniu dowodów świadczących o sfałszowaniu testamentu, Gustaw wyszedł nad morze, myśląc nad tem, w jaki sposób możnaby się pozbyć pułkownika. Wziął z sobą jego rewolwer, ale nie miał zamiaru go zamordować; lękał się napaści ze strony wierzycieli i dlatego nosił zawsze broń przy sobie.

Nagle spotkał się oko w oko z pułkownikiem Iredell, którego cierpliwość już się wyczerpała. Na widok Gustawa zeskoczył z konia i chwytając go za kołnierz, krzyknął z uniesieniem:

— Lotrze! nikczemniku! ja cię nauczę rzucić na mnie potwarze i odbierać mi serce żony!

Gustaw instynktownie pochwylił rewolwer, rozległ się strzał i pułkownik padł przesyty kula.

Na to nadeszła Salomeja Thurkill, która przypadkiem przechodziła tamtędy. Została Gustawa kłęczącego przy trupie pułkownika.

— Oh! Salomejo! — jęknął spostrzegłszy ją — jaki straszny wypadek!... Ja nie miałem zamiaru go zabić, nie wiem jak się to stało!... Salomejo, ty mnie znasz od dziecka. uratuj od szubienicy, powiedz, że to był wypadek.

— Czy wiesz, coś uczynił? — ze grozą krzyknęła Salomeja — zabiłeś twego brata, Kainie!

Gustaw z początku nie mógł jej zrozumieć, ale potem wszystko stało się jasnym dla niego. Groźbami i zaklęciami wymógł na Salomeji obietnicę, że go nie zdradzi; przysięgła, że

Pomorze na rzecz powodzi.

TORUN. Podajemy wykaz ofiar, zebranych z terenu Województwa Pomorskiego na rzecz powodzi od początku akcji do dnia 31. października 1934 r.

Powiaty	Zebrano złożyń w tonach			Ogólna wartość ziemio-płodów		Gotówki zebrano		Razem	
	W tonach	W tonach	W tonach	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr
1 Brodnica	70	176	4	17.700,—	7.958,75	25.658,75			
2 Chelmno	24	32	24	6.080,—	9.996,92	16.076,92			
3 Chojnice	47	15	1	7.730,—	13.000,—	20.730,—			
4 Działdowo	21	112		7.630,—	6.882,27	14.462,27			
5 Grudziądz	21	33	30	5.670,—	kom. pod. dod.	5.670,—			
6 Kartuzy	3			450,—	3.202,—	3.652,—			
7 Kościerzyna	35	15		5.850,—	7.887,84	12.937,84			
8 Nowe Miasto	47	53	11	9.770,—	5.690,18	15.460,18			
9 Sepólno	13	107		6.230,—	5.525,34	11.755,34			
10 Starogard	32	11		5.240,—	10.800,—	16.040,—			
11 Świecie	44	66		9.240,—	7.684,04	16.924,—			
12 Toruń	46	327		19.980,—	4.746,—	24.726,—			
13 Tuchola	37	30		6.750,—	4.677,84	11.427,84			
14 Wąbrzeźno	76	152		17.480,—	5.967,97	23.447,97			
15 Morski					14.077,68	14.077,68			
16 Toruń Miasto					29.299,31	29.299,31			
17 Grudziądz					około 30.000,—	około 30.000,—			
18 Gdynia					około 70.000,—	około 70.000,—			
Razem				125.800,—	236.546,14	362.346,14			

Jak z powyższego wykazu wynika, największą ofiarnością wykazało miasto Gdynia, w następnej kolejności idą miasta Grudziądz, Toruń, powiaty brodnicki, toruński, wąbrzeski, chojnicki, świecki, chełmiński, starogardzki, lubawski, działdowski, morski kościerski, sepołeński, tucholski, grudziądzki i kartuski. Wojewódzki Komitet apeluje do składania dalszych ofiar, gdyż, szkody, wyrządzone przez powódź w samym tylko powiecie nowosądeckim, który został oddany pod opiekę Wojew. Komitetowi w Toruniu wynoszą dla samych rolników jeden milion złotych. Straty powodzi Województwa pomorskiego wynoszą około 400.000 zł. Pokryto pozatem 1/4 ogólnych szkód, wyrządzonych przez powódź.

Min. Simon o ambasadorze Raczyńskim.

LONDYN, 11.11. Na onegdajszym dorocznym bankiecie z okazji wprowadzenia na urząd nowego lorda majora Londynu, minister spraw zagranicznych Simon wygłosił przemówienie do obecnego na bankiecie in corpore korpusu dyplomatycznego. Między innymi powiedział:

„Dotychczasowy ambasador Polski, który tak umiejętnie w ciągu 12 lat reprezentował swój kraj przy dworze Jego Królewskiej Mości i pozostawił szerokie grono przyjaźni, ceniących jego pracę i osobę, opuścił swe stanowisko udając się na dobrze zasłużony odpoczynek. Miejsce jego zajęte zostało przez obecnego tu, w charakterze gościa, nowego ambasadora, którego już łączą z Wielką Brytanią liczne węzły z racji jego poprzedniej pracy. Nowy ambasador nie jest mi obcym, ponieważ miałem już w Genewie wiele okazji przekonać się o wartości pracy, wykonanej przez niego dla własnego kraju i dla sprawy stosunków międzynarodowych w charakterze stałego delegata polskiego w Genewie.

Coraz mniej studentów żydowskich w Niemczech.

BERLIN. Według „Deutsche Arztblatte“ liczba studentów medycyny wyznania żydowskiego, zapisana na uniwersytetach niemieckich w semestrze letnim wynosi 916 wobec 1893 w semestrze letnim 1932 r. tj. przed rewolucją narodowo-socjalistyczną. W semestrze zimowym 1933/34 liczba ta spadła do 366.

przed sądem złoży korzystne dla niego świadectwa.

We dwa dni później Herbert wybierał się do Dallithwayte na przedstawienie żywych obrazów i ubrawszy się przyszedł pożegnać Leonka.

— Jaki pan piękny! — zawołał chłopiec — co pan nosi w tym medaljoniku przy zegarku?

— Fotografję mojej narzeczonej.

— To pan ma narzeczoną! — z zalem rzekł Leonek — jaka szkoda! Ja myślałem, że pan się ożeni z Iwoną i weźmie mię do siebie.

— Nie pleć niedorzeczności, Leonku! — odparł Herbert, rumieniąc się mimowoli — twoja siostra warta lepszego męża...

— Nie może znaleźć lepszego od pana! — zawołał Leonek — powiedz jej, że ją kocham i ucałuj odemnie.

— Sam ją ucałujesz, skoro się zobaczycie — odparł Herbert ściskając chłopca.

Przez drogę myślał o Olimpij, o jej radości skoro się dowie o wszystkim. Były to rzeczy zbyt ważne, ażeby można powierzyć je poczcie. Herbert napisał jej tylko, że sprawa idzie pomyślniej niż się mógł spodziewać, że nietylko honor ojca zostanie oczyszczony, ale on sam odzyska majątek i nazwisko, jakie mu się z prawa należy.

W Dallithwayte zastał w małym salonie wszystkie osoby, które miały brać udział w żywych obrazach, prócz Iwony. Weszła niabawem wraz z lordem Raunleigh i zapłonila się na widok Herberta.

(C. d. n.)

